

**Besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve
aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied
'Handzamevaart' in Diksmuide**

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018 houdende nadere regels voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 1.3.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, gewijzigd bij het besluit van 25 november 2022.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- Op 24 mei 2018 heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) advies gevraagd over het voornemen tot voorlopige aanduiding van het gebied als watergevoelig openruimtegebied.
- Het college van burgemeester en schepenen van Diksmuide heeft geen advies verleend.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. De kennisgeving voor het plan-MER werd door de Dienst Mer volledig verklaard op 9 juli 2018. De terinzagelegging vond plaats van 30 juli 2018 tot en met 30 augustus 2018. De richtlijnenvergadering vond plaats op 10 september 2018. De richtlijnen voor voorliggend MER werden door het kenniscentrum MER van het Departement Omgeving betekend op 25 oktober 2018.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de watertoets, die deel uitmaakt van de milieubeoordeling.

- Het planvoornemen is onderworpen aan een verscherpte natuurtoets die deel uitmaakt van de milieubeoordeling. Voor het planvoornemen is geen passende beoordeling vereist.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de Ruimtelijke Veiligheidstoets (RVR). Het Team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft in haar standpunt van 27 juli 2023 aangegeven dat het opstellen van een RVR niet vereist is.
- De Vlaamse regering heeft het watergevoelig openruimtegebied Handzamevaart in Diksmuide voorlopig aangeduid op 13 oktober 2023.
- De voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Handzamevaart in Diksmuide werd onderworpen aan een openbaar onderzoek van 5 december 2023 tot en met 2 februari 2024.
- De CIW heeft over de voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Handzamevaart in Diksmuide het advies ingewonnen bij de instanties, vermeld in artikel 5.6.8, § 2, eerste lid, van de VCRO.
- De CIW heeft een informatie- en inspraakvergadering georganiseerd in de vorm van een infomarkt in het ontmoetingscentrum Rollegem te Kortrijk (13 december 2023) en in het Vlaams Administratief Centrum van Brugge (14 december 2023).
- Tijdens het openbaar onderzoek werd advies ontvangen van de gemeente Diksmuide, de gecoro van de gemeente Diksmuide en de provincie West-Vlaanderen. Daarnaast werden 5 bezwaren en opmerkingen ontvangen.
- Het team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft het plan-MER goedgekeurd op 21 mei 2024.
- De CIW heeft via schriftelijke procedure kennis genomen van de bezwarenverwerking, rekening houdend met het goedgekeurde plan-MER, en formuleerde op 24 mei 2024 een voorstel tot definitieve aanduiding op basis van de criteria, vermeld in artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, van de VCRO.
- Het advies 76.766/16 van de Raad van State, gegeven op 5 juli 2024, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Het gebied 'Handzamevaart' maakt deel uit van het IJzerbekken en ligt in de nabijheid van de Handzamevaart (1e categorie).
- Het gebied 'Handzamevaart' heeft een oppervlakte van 2,7 ha, is volledig onbebouwd en bestaat uit weiland.
- Het gebied is volgens het gewestplan Diksmuide-Torhout gelegen in een bestemming die bebouwing mogelijk maakt, met name gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut.
- Het gebied valt binnen het BPA 'Oostvesten (Herziening C)', goedgekeurd bij ministerieel besluit van 29 augustus 2000.

- Het gebied werd op 3 november 2014 door de Algemene Bekkenvergadering IJzerbekken als signaalgebied aangeduid omwille van de nog verder te ontwikkelen zone bestemd voor gebouwen van openbaar nut en/of gemeenschapsvoorzieningen, meer bepaald schoolgebouwen, algemene recreatie, sport en cultuur gelegen in een zone met een middelgrote overstromingskans en in effectief overstromingsgevoelig gebied.
- De Vlaamse Regering keurde op 31 maart 2017 het ontwikkelingsperspectief goed voor het signaalgebied 'Handzamevaart' om het waterbergend vermogen van het gebied te kunnen behouden.
- Het fluviale model toont voor vrijwel het heel gebied een middelgrote kans op overstromingen.
- Het pluviale model toont in de westelijke zone een middelgrote kans op overstromingen en voor een beperkte zone een kleine kans op overstromingen.
- Vrijwaring van het gebied voor verdere bebouwing is aangewezen en ondersteunt de uitvoering van acties uit het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ter realisatie van bijkomende waterberging.
- Er bestaat een conflict tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem.
- Het gebied en de omgeving is opgenomen binnen het plangebied van een herziening van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Afbakening Kleinstedelijk Gebied Diksmuide'. De startnota van dit ruimtelijk planningsproces werd door de deputatie van West-Vlaanderen goedgekeurd op 15 september 2002. De publieke participatie over de startnota ging door van 3 oktober 2022 tot en met 5 december 2022. Om het gebied in afwachting van het vervolg van het lopende planproces van verdere bebouwing te vrijwaren, is een aanduiding als watergevoelig openruimtegebied in uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening aangewezen.
- Het grafisch plan met de aanduiding van het gebied dat met dit besluit definitief wordt aangeduid als watergevoelig openruimtegebied is opgenomen als bijlage I bij dit besluit. De toelichting en motivering is opgenomen in de toelichtingsfiche die opgenomen is als bijlage II bij dit besluit.
- De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden vrijwaart overstromingsgebieden en ondersteunt hiermee de doelstelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem structurerend te maken.
- De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied is in overeenstemming met het ruimtelijk principe in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem te beschouwen als ruimtelijk structurerend. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken. De omgeving van Handzamevaart, onderdeel van het IJzerbekken, wordt door de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied gevrijwaard van bebouwing en kan verder ontwikkelen op basis van de fysische karakteristieken als waterrijk gebied.

- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. Er worden geen significante negatieve effecten op de leefomgeving verwacht. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht.
- In het gebied is geen beschermd erfgoed aanwezig. Uit de milieubeoordeling blijkt dat er geen significante effecten te verwachten zijn voor het aspect landschap, onroerend erfgoed en archeologie.
- Het gebied is gelegen in het Vogelrichtlijngebied IJzervallei. Rekening houdend met de kenmerken van het plan, de omgeving en de uitgevoerde analyse kan geoordeeld worden dat het plan geen risico inhoudt op het veroorzaken van significant negatieve effecten op de aanwezige Habitat- en Vogelrichtlijngebieden of Bijlage III soorten van het Natuurdecreet. Voor de voorliggende aanduiding moet geen passende beoordeling worden opgemaakt. Een verscherpte natuurtoets is niet vereist.
- Er bevinden zich geen bestaande Seveso-inrichtingen in of nabij het gebied. De inplanting van nieuwe Seveso-inrichtingen is volgens de voorziene stedenbouwkundige voorschriften uitgesloten. Het opstellen van een RVR is niet vereist. Die beoordeling blijkt uit de RVR-toets van 27 juli 2023.
- De Vlaamse Regering neemt akte van het gunstig advies van de gecoro.
- In de hiernavolgende paragrafen wordt ingegaan op de bezwaren, opmerkingen en adviezen die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek. De bezwaren, opmerkingen en adviezen zijn ten behoeve van de leesbaarheid omkaderd en genummerd en worden gezamenlijk behandeld voor zover ze een gelijkaardige en gelijklopende inhoud hebben of over hetzelfde onderwerp gaan. Aanpassingen die worden doorgevoerd op basis van de bezwaren, opmerkingen en adviezen worden specifiek vermeld bij de bespreking van de gegroepeerde bezwaren, opmerkingen en adviezen. Er zijn geen bezwaren, opmerkingen of adviezen die aanleiding geven tot aanpassingen aan verordende of niet verordende delen van het plan.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen die niet leiden tot aanpassingen van het plan

1. Aquafin geeft aan dat er zich net opwaarts van het watergevoelig openruimtegebied een overstortconstructie bevindt met een overloopleiding op de Handzamevaart. Het overstortpeil bedraagt 4,3 m TAW. Er zijn geen bovengrondse constructies aanwezig in het gebied. Aquafin vraagt om te worden geïnformeerd over het geplande waterpeil in het gebied, aangezien er zich een collector bevindt die tegen instroom dient te worden beschermd..

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat aan de aanduiding als watergevoelige openruimtegebieden geen inrichtingswerken of andere projecten zijn verbonden. Enkel de planologische bestemming wordt gewijzigd. Deze aanduiding heeft dan ook geen wijziging van het waterpeil tot gevolg.

Dit advies vereist geen aanpassing van het plan.

2. De provincie West-Vlaanderen vraagt een compensatie van de herbestemde gebieden via planologische ruil, met inachtneming van de ruimtelijke neutraliteit.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden vertrekt van de beleidsdoelstelling om deze gebieden te vrijwaren van verdere bebouwing. De vraag of er bijkomende nood is aan ruimte voor ontwikkeling zal gebeuren in de geëigende planningsprocessen.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

3. De gemeente stelt dat de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied geen belemmering mag vormen voor eventuele maatregelen voor een verkeersveilige schoolomgeving en dat alle nodige aanpassingswerken aan de voetgangers- en fietsontsluiting mogelijk dienen te blijven.

Bezwaarindieners stelt dat er plannen zijn om doorheen de Bethoosterse Broeken een fietssnelweg aan te leggen die niet in overeenstemming is te brengen met de huidige waterproblematiek in het gebied.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren, opmerkingen en adviezen door te verduidelijken dat de aanleg van openbare wegen is voorzien in de voorschriften, voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht en de waterbeheersfunctie van het gebied niet worden overschreden. Ook de afwijkingsbepalingen van art. 4.4.7 uit de VCRO blijven van toepassing.

Dit deze bezwaren, opmerkingen en adviezen vereisen geen aanpassing van het plan.

4. Boerenbond vraagt om de doelstelling om bosuitbreiding te realiseren binnen de watergevoelige openruimtegebieden uit de besluiten te halen. Ze vraagt ook de mogelijkheid om in toekomstige ruimtelijke uitvoeringsplannen de landbouwpercelen gelegen binnen dit watergevoelig openruimtegebied te herbestemmen naar bouwvrij agrarisch gebied.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te verduidelijken dat binnen 'watergevoelig openruimtegebied' zowel bosbouw als landbouw nevensgeschikte functies zijn, naast andere openruimte functies. De voorschriften maken het blijvend agrarisch gebruik van het perceel mogelijk en leggen geen bijkomende beperkingen op. Een latere verfijning van de voorschriften via een ruimtelijk uitvoeringsplan is steeds mogelijk, waarbij de plannende overheid in deze kan opteren om het agrarisch gebruik te bestendigen door herbestemming naar bv. bouwvrij agrarisch gebied.

Deze vraag vereist geen aanpassingen aan het plan.

5. Bezwaarindiener vraagt waarom slechts dit kleine gebied wordt aangeduid, wetende dat het onderdeel is van een veel grotere waterbufferzone van de aanpalende broeklanden waar eveneens geen bebouwing, ophoging, scheuring of verharding wenselijk is. Hij stelt dat het veel dringender is om dit gebied van honderden hectares in te richten als buffergebied.

Bezwaarindiener geeft aan dat er in de documenten van het openbaar onderzoek geen informatie is terug te vinden over de reeds uitgevoerde ingrepen in het gebied en daaraan aanpalend in functie van waterbeheer, en er ook geen melding wordt gemaakt van nieuwe knelpunten in het gebied. Hij doet daarnaast voorstellen van bijkomende ingrepen om bestaande knelpunten op te lossen.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren door te duiden dat conform artikel 5.6.8. §1 VCRO de Vlaamse Regering gebieden waar een conflict bestaat tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem, kan aanduiden als watergevoelig openruimtegebied. Gebieden gelegen in agrarisch of natuurgebied kennen geen ontwikkelingsdruk, en zijn dan ook niet in overeenstemming met het doel van de watergevoelige openruimtegebieden. Ze maken de aanduiding overbodig. Deze gebieden kunnen middels andere instrumenten ten alle tijde worden ingeschakeld als onderdeel van een uitgebreide set maatregelen in functie van het remediëren van een plaatselijke waterproblematiek.

Aan de aanduiding als watergevoelige openruimtegebieden zijn geen inrichtingswerken of andere projecten verbonden. Enkel de planologische bestemming wordt gewijzigd. Werken in functie van het waterbeheer dienen te verlopen via de geëigende procedures.

Deze bezwaren vereisen geen aanpassingen aan het plan.

6. Bezwaarindiener stelt dat het onjuist is dat het gebied niet is gelegen in of nabij een VEN-gebied, dat er wel een verscherpte natuurtoets vereist is, en dat om deze reden het dossier onvolledig is. Het gebied is namelijk gelegen in Natura 2000-gebied (vogelrichtlijngebied).

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren door te duiden dat het gebied niet gelegen is in VEN-gebied, waardoor geen verscherpte natuurtoets noodzakelijk is. Het is correct dat het gebied in het vogelrichtlijngebied IJzervallei gelegen is, dit is ook zo vermeld in het ontwerp-plan-MER. Dit zal ook zo aangevuld worden in de toelichtingsfiche. Een VEN-gebied en Natura 2000 gebied zijn twee verschillende vormen van aanduiding. Zij kunnen maar hoeven niet te overlappen.

Deze bezwaren vereisen geen aanpassingen aan het plan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 5 februari 1979 houdende de vaststelling van het gewestplan Diksmuide-Torhout en latere wijzigingen.
- De richtlijn 2000/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.
- De richtlijn 2007/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het gebied 'Handzamevaart' in Diksmuide wordt definitief aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.

De normatieve delen van dit besluit zijn hierbij gevoegd als bijlage:

1. bijlage I, het grafisch plan

De niet-normatieve delen van dit besluit zijn bijgevoegd als:

1. bijlage II, de toelichtingsfiche
2. bijlage III, het plan-MER

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Handzamevaart' in Diksmuide.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage II. De toelichtingsfiche

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Handzamevaart' in Diksmuide.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage III. Het plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Handzamevaart' in Diksmuide.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR